

KÖKTÜRK, Erol, “Savaş Atmosferinde Toplanan 3. Harita Kurultayı ve Basınımız”, *Cumhuriyet Gazetesi*, 15 Şubat 1991, s:15.

SAVAŞ ATMOSFERİNDE TOPLANAN 3. HARİTA KURULTAYI VE BASINIMIZ

Doç. Dr. Erol KÖKTÜRK

TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri
Odası İstanbul Şube Başkanı ve
3. Harita Kurultayı Yürütme Kurulu Üyesi

TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası'nca iki yılda bir düzenlenen kurultayların üçüncüsü, 3. Harita Kurultayı, 28 Ocak - 1 Şubat tarihleri arasında Ankara'da gerçekleşti. 4000 dolayında mühendisi bünyesinde toplamış bulunan Harita Mühendisleri Odasının bu organizasyonunda temel hedef şöyle belirlenmişti: 2000'li yıllara uzanan yolun bu aşamasında, yeniden yapılanma arayışları içinde olan harita-kadastro sektörünü kamuoyuna çıkarmak.

Hedefin böyle konulmasının nedeni, sektörün, onun gizil güçlerinin, toplumsal öneminin ve toplumsal sorunların çözümlenmesindeki işlevlerinin, ürünlerinin kullanım değerinin kamuoyunda eksik, yanlış, yetersiz bilinmesi, ya da bazı kesimlerde hiç bilinmemesidir. Böyle olunca, sektör kendi iç devingenliklerini yaratsa bile, değişim zor olmakta, ya da hiç olmamaktadır. Bunun sonucunda da sektör sorunlarının tartışıldığı ve çözümlerin arandığı platformlar, sonuçta çözüm beklentileri açısından kısır döngülere, sektörde çok temel konularda bile değişimi başlatamama sıkıntılarının dile getirilmesine, yıllar sonra aynı sorunları yeniden konuşmaya dönüşmektedir.

Sektördeki sorunların giderek yığıldığı ve bazı çözümlerin artık ertelenemez olduğu bir dönemde, Körfez Bunalımı nedeniyle savaş atmosferinde, yine de ülkenin dört bir tarafından gelen 700 harita mühendisinin ve konularla ilgilenen birçok uzmanın katılımıyla toplanan 3. Harita Kurultayı, yönetim ve yürütme kurullarının tüm çabalarına karşın “basına çıkmayı” başaramadı. Bu noktada şu sorular akla gelebilir:

- Kurultayda basınımızın ilgisini çekecek konular tartışılmamıştır.
- Kurultayın önemi basınımıza tanıtılmamıştır.
- Kurultayı basınımız önemsememiştir.
- Sektörel sorunlar ülkemiz gündemi açısından önem taşımamaktadır.

Kurultay açılış oturumuna 2 bakanın ve siyasi parti yetkililerinin katılması nedeniyle, birçok basın ilgilisi ve TRT bu oturumu izlemiş, bazı oturumları ise ilgilenen basın ilgililerinin izlediği gözlenmiştir. Buna ve her gün basın bildirisi yayımlanarak basın organlarına dağıtılmasına karşın, üç gazetede “kurultay toplandı” biçimindeki verişin dışında, hiçbir gazetede kurultayla ilgili haberlere rastlanmamıştır.

Oysa 3. Harita Kurultayı, ekonomik, toplumsal, siyasal, mekansal, teknolojik ve haritacılık açılarından 2000'li yıllar tezlerinin tartışmaları ışığında; sektörde, örgütsel, tüzel, eğitsel, teknolojik değişim arayışlarını sergilemiştir. Gözlenen odur ki, kurultaya katılan meslektaşlar ve harita sektöründeki kurumların yöneticileri, tartışmaların ve çıkan sonuçların ışığında, bir değişimi yaşamadan gelecekte var olunamayacağını kabul ederek ve anlayarak kurultaydan ayrılmışlardır. Bu sonucun oluşması, sektörümüz ve ülkemiz açısından son derece önemlidir ve sevindiricidir.

Çünkü harita sektörü, toprakla ilgili hiçbir yatırımın göz ardı edemeyeceği, atlayamayacağı bir altyapı

sektörüdür. Bu niteleme, abartıdan ve mesleki bağınazlıktan uzak, nesnel bir nitelemedir. Bunun yanı sıra kadastro, plan uygulamaları, mühendislik projeleri v.b. konular nedeniyle de sektör, vatandaşların çok büyük bir bölümünü doğrudan ilgilendiren bir önem taşımaktadır. Bundan dolayı, sektörün kendisini yenilemesi, bu ilgi alanlarında benzeri bir yenileşmeyi, sektör hizmetlerine bakışta bir farklılaşmayı da kaçınılmaz kılmaktadır. Bu etkileşimin kurulması ve değişimler konusunda sağlıklı bir kamuoyunun yaratılabilmesi için basınımızın ilgi ve desteği gerekmektedir.

Yani özcesi, savaş atmosferi de olsa, harita sektörünün sorunları ülkemizin geleceği açısından önem taşımaktadır; bu önem nedeniyle de kurultay çerçevesinde tüm ilgililerin ve basınımızın ilgisini çekmesi gereken konular ele alınmıştır. Ele alınan konuları da yalnızca harita sektörünün aile içi sorunları gibi değerlendirmek olanaklı değildir.

Kurultayı düzenleyenler, kurultayın 8 sütuna manşet olması beklentisi içinde olmamışlardır. Ancak basınımızın bu kadar ilgisiz kalacağını da düşünmemişlerdir. Oysa kurultayın toplandığı hafta boyunca çıkan gazeteler karıştırıldığında, göze çarpan bazı haberler karşısında, harita ya da benzeri bir kurultayın günlük basınımızda yer almadığını görmek, bizleri şaşırtmaktadır. Ya da bizlerin, basın haber ve habercilik anlayışı konusundaki düşüncelerimizi gözden geçirmemiz, bu doğrultuda kendi kendimize gelin-güvey olmamız gerekmektedir.

Ama bu ilgisizlik, sektörle ilgili birçok gerçeği kamuoyuna yansıtmada bizi zorlarsa da, değişim arayışlarının ve değişime zorlamalarının sürdürülmesi zorunluluğunu değiştirmemektedir:

- Artık kadastronun iyi gittiğini kanıtlamak için en yetkili ağızların, bitirme rakamlarına sığınmaması, kentsel alanlarda % 90.3'lük bir gerçekleştirme zorlamasına gitmemeleri gerekmektedir. Kadastronun bitmeyen bir faaliyet olduğu, bu nedenle yapılan ve yapılacak olan kadastronun "işe yararlık oranını" yükseltmenin temel amaç olması gerektiği bilinmeli, kabul edilmeli ve buna göre davranılmalıdır. Çünkü günümüzde kadastro, "yalnızca taşınmazların sınırlarını belirleyen ve taşınmaz iyeliğini güvenceleyen bir araç" olarak algılanmamakta, çok amaçlı kadastro artık genel kabul görmektedir.
- Çağdaş teknolojinin sunduğu olanaklar, düne kadar düş olarak nitelediğimiz birçok varsayımın olabilir olduğunu kanıtlamış bulunmaktadırlar. Mikroelektronik alanında ortaya çıkan gelişmelerden en hızlı etkilenen sektörlerden birisi de harita sektörüdür. Bu gelişmeler ışığında, başta düşüncelerin, örgütlenme biçimlerinin, iş üretme süreçlerinin, sonuçları sunuş biçimlerinin, tüzel altlıkların değişmesi gerekmektedir. Palyatif, dostlar alışverişte görsün türünden değişikliklerin yerini bütüncül düzenlemeler almahdır.
- Bunları yaparken, gelecekte olması kesin olan değişimleri, ertelememek gerekiyor: Kadastro bilgi sistemini, kent bilgi sistemini, arazi bilgi sistemini kurmak, ama bu kuruluşun gerekleri ne ise onlara uygun davranarak kurmak; harita bilgileri konusundaki gizlilik olgusunu yeni gelişmeler karşısında mutlaka yeniden gözden geçirmek, yani gerçekten ülke savunmasına yönelik olanlar dışında harita ve harita bilgileri konusundaki gizliliği aşmak; uydu, uzaktan algılama ve fotogrametri olanaklarından sonuna kadar ve çok yönlü yararlanmak gerekiyor.
- Yaşanabilir kent ortamlarının, sağlıklı bir çevrenin yaratılması için tutarlı bir toprak kullanım siyasasının oluşturulmasında ve uygulanmasında; toprakların sömürülmesinin, yağmalanmasının, öldürülmesinin önlenmesinde harita sektörünün olanaklarından sonuna kadar yararlanmak gerekiyor. Bu doğrultuda, Kadastro ve Yurttaşlar Yasamızdaki, padişahlık döneminin izlerini taşıyan zilyetlik ve kazandırıcı zamaşımı gibi hükümlerin kaldırılması, tapu sicillerindeki yarı açıklık döneminin tam açıklık dönemine dönüşmesi gibi yasal değişiklikleri gerçekleştirmek gerekiyor.
- Adil emlak vergisi salımı, kamulaştırma karşılıklarının belirlenmesindeki tartışmaların sonlandırılması, toprak spekülasyonun minimize edilmesi ve sağlıklı kırsal planlamalar için zorunlu altlıklar olan toprak karşılık ve toprak değer haritalarının yapılması gerekmektedir.
- Bunların yanı sıra, kıyıların ve yeşil alanların korunması, kalkınma planlarının düzenlenmesi ve bunlar için gerekli sağlıklı istatistiksel verilerin oluşturulması, doğal kaynakların doğru biçimde belirlenmesi ve korunması, çevre düzenleme ve turizm planlaması, ormanların ve kentsel alanlarda ağaçların korunması ile güvenceleme, ulaşım sisteminin ve enerji hatlarının projelendirilmesi ile projelerin uygulanması, sanayi tesislerinde montaj işleri, trafik kazalarının raporlandırılması, su altındaki arazi topografyasının saptanması, yeraltı maden galerilerinin belirlenmesi, sanat yapılarındaki ve yüksek yapılardaki deformasyonların periyodik belirlenerek güvenlik sistemlerinin oluşturulması, arkeolojik alanlardaki kazıların daha sonuç alıcı olması ve kültür

varlıkları dökümünün oluşturulması ve burada sayılmayan birçok faaliyet harita sektörünün doğrudan etki alanına girmektedir.

- Kentsel teknik altyapıların projelendirilmesinde ve yeraltına gömülen tesislerin (PTT, kanal, su, elektrik, televizyon, doğal gaz v.b.) ölçülmeden-haritalanmadan toprak altında bırakılmasında harita sektörünün gizilgüçleri açısından yapılan ihmallerin yarattığı kaynak kayıplarını da burada vurgulamak gerekiyor.

Bunların anlatılmasında ve sektörün doğru anlaşılmasında basınımızın ilgi ve desteğinden yoksun olmamaya gereksinmemiz var. Bu sektörü bir “topoğrafik” hizmetine indirgeme, sektörü oluşturan teknik eleman gizilgücünü de “tapucu” olarak görme biçimindeki yanlış eğilimleri aşmanın yolu, doğru tanınmaktan ve doğru anlaşılmaktan geçiyor. Doğruları dile getirmek ve anlatmak bizim görevimiz. Doğru anlaşılmak içinse, basınımızın da ilgisine ve katkısına gereksinmemiz var.